

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. lapkričio 23 d. *

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Orhuso konvencija – Direktyva 2003/4/EB – Visuomenės galimybė susipažinti su informacija apie aplinką – Prašymo pateikti informaciją atmetimas – Vyriausybės posėdžių protokolai – Diskusijos dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo – 4 straipsnio 1 ir 2 dalys – Teisės susipažinti su informacija išimtis – Sąvokos „vidaus ryšiai“ ir „valdžios institucijų procesiniai veiksmai“ – Apskundimas teismine tvarka – Atsisakymo sprendimo panaikinimas – Teismo sprendime nustatyta taikytina išimtis – *Res judicata* galia“

Byloje C-84/22

dėl *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) 2022 m. vasario 8 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. vasario 8 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Right to Know CLG

prieš

An Taoiseach,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas C. Lycourgos, teisėjai O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot (pranešėjas), S. Rodin ir L. S. Rossi,

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Right to Know CLG*, atstovaujamos BL D. Browne, *solicitor* F. Logue ir SC N. J. Travers,
- *An Taoiseach* ir Airijos, atstovaujamos M. Browne, E. O’Hanrahan ir A. Joyce, padedamų BL A. Carroll ir SC B. Kennedy,

* Proceso kalba: anglų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos G. Gattinara ir L. Haasbeek,
susipažinęs su 2023 m. gegužės 17 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinančios Tarybos direktyvą 90/313/EEB (OL L 41, 2003, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 375) 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punkto ir 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkto išaiškinimo, taip pat dėl *res judicata* galios ir veiksmingumo principų.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant pagal Airijos teisę įsteigtos ne pelno organizacijos *Right to Know CLG* ir *An Taoiseach* (Ministras Pirmininkas, Airija) ginčą dėl 2016 m. kovo 8 d. Airijos vyriausybei pateikto prašymo leisti susipažinti su visais dokumentais, susijusiais su ministrų kabineto diskusijomis dėl Airijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos, įvykusiomis per 2002–2016 m. surengtus posėdžius (toliau – 2016 m. kovo 8 d. prašymas leisti susipažinti su informacija apie aplinką).

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

- 3 Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, pasirašytos 1998 m. birželio 25 d. Orhuse ir Europos bendrijos vardu patvirtintos 2005 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu 2005/370/EB (OL L 124, 2005, p. 1; toliau – Orhuso konvencija), 4 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodyta:

„3. Prašymas suteikti informacijos apie aplinką gali būti atmestas, jei:

<...>

- c) tai yra prašymas apie baigiamą rengti medžiagą arba valstybės institucijų vidaus korespondenciją [ryšius], kai tokia išimtis numatyta nacionaliniuose įstatymuose arba yra susiklosčiusi tokia praktika, be to, atsižvelgiant į visuomenės pageidavimą gauti tokios informacijos.

<...>

4. Prašymas suteikti informacijos apie aplinką gali būti atmestas, jeigu tokios informacijos paskelbimas darytų neigiamą įtaką:

- a) valstybės institucijų darbo konfidencialumui, kai tokį konfidencialumą reglamentuoja nacionaliniai įstatymai;

<...>“

Sąjungos teisė

4 Direktyvos 2003/4 16 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„Teisė į informaciją reiškia, kad informacijos atskleidimas yra bendra taisyklė ir, kad konkrečiais ir aiškiai apibrėžtais atvejais valdžios institucijoms turėtų būti leidžiama nepatenkinti prašymo dėl informacijos apie aplinką. Atsisakymo pateikti informaciją pagrindai turėtų būti aiškinami ribojančiai, informacijos atskleidimo visuomenei interesą palyginant su atsisakymo ją pateikti interesu. Atsisakymo priežastys pareiškėjui (prašymą pateikusiam asmeniui) turėtų būti pateiktos per šioje direktyvoje nustatytą laikotarpį.“

5 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Tikslai“ nurodyta:

„Šios direktyvos tikslai yra šie:

a) užtikrinti teisę susipažinti su valdžios institucijų turima arba joms skirta informacija apie aplinką ir nustatyti naudojimosi šia teise pagrindines sąlygas bei praktines priemones; <...>“.

6 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje „Sąvokos“ numatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

2. „Valdžios institucija“ – tai:

a) Vyriausybės arba kita valstybės valdymo institucija, įskaitant viešąsias patariamąsias įstaigas nacionaliniu, regioniniu arba vietos mastu;

<...>

3. „Valdžios institucijos turima informacija“ – tai jai priklausanti informacija apie aplinką, kurią ši institucija parengė arba gavo.

<...>

5. „Pareiškėjas“ – tai informacijos apie aplinką prašantis fizinis arba juridinis asmuo.

<...>“

7 Tos pačios direktyvos 4 straipsnyje „Išimtys“ numatyta:

„1. Valstybės narės gali numatyti, kad prašymas pateikti informaciją apie aplinką būtų nepatenkintas, jei:

<...>

e) prašymas susijęs su vidaus ryšiais, atsižvelgiant į visuomenės interesą informacijos atskleidimu.

<...>

2. Valstybė narė gali numatyti, kad prašymas pateikti informaciją apie aplinką būtų atmestas, jei informacijos atskleidimas neigiamai paveiktų:

a) valdžios institucijų procesinių veiksmų konfidencialumą, jei toks konfidencialumas numatytas įstatymu;

<...>

Straipsnio 1 ir 2 dalyse minėto nepatenkinimo pagrindai turėtų būti aiškinami ribojančiai, konkrečiu atveju atsižvelgiant į visuomenės interesą informacijos atskleidimu. Kiekvienu konkrečiu atveju visuomenės interesas informacijos atskleidimu turi būti palygintas su atsisakymo ją pateikti interesu. Valstybės narės pagal [šio] straipsnio 2 dalies a, d, f, g ir h punktus negali numatyti, kad prašymas būtų nepatenkintas, jei prašymas susijęs su emisijos į aplinką informacija [su informacija apie teršalų išmetimus į aplinką].

<...>

4. Jei įmanoma atskirti informaciją, kuri patenka į [šio] straipsnio 1 dalies d ir e punktų arba 2 dalies taikymo sritį, nuo kitos prašomos informacijos, pateikiama tik dalis valdžios institucijos turimos arba jai skirtos pareiškėjo prašomos informacijos.

<...>

8 Direktyvos 2003/4 6 straipsniu „Teisė kreiptis į teismą“ valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad bet kuris pareiškėjas, manantis, kad į jo prašymą gauti informacijos nebuvo atsižvelgta, jis neteisingai atmestas, į jį ne iki galo atsakyta arba jis kitaip neišnagrinėtas pagal šios direktyvos nuostatas, turėtų galimybę pateikti administracinį skundą arba skundą teismui dėl atitinkamos valdžios institucijos veiksmų arba pareigų nevykdymo.

Airijos teisė

Airijos Konstitucija

9 *Bunreacht na hÉireann* (Airijos Konstitucija) 28 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„<...>

2° Vyriausybė susirenka ir veikia kaip kolegiali institucija. <...>

3° Visais atvejais užtikrinamas diskusijų vyriausybės posėdžiuose konfidencialumas, išskyrus atvejus, kai *High Court* (Aukštasis teismas) nusprendžia juos atskleisti konkrečioje byloje:

i) siekiant užtikrinti, kad teisingumą vykdytų teismas, arba

ii) atsižvelgiant į viršesnę viešąją interesą, remiantis Vyriausybės arba Vyriausybės ministro paskirtos komisijos, pavaldžios *Houses of the Oireachtas* (Parlamento rūmai), pateiktu prašymu ištirti klausimą, kurį jie laiko turinčiu visuomeninę svarbą.

<...>“

Nuostatai dėl galimybės susipažinti su informacija apie aplinką

- 10 Direktyva 2003/4 į Airijos teisę perkelta *European Communities (Access to Information on the Environment) Regulation 2007* (2007 m. Europos Bendrijų nuostatai dėl galimybės susipažinti su informacija apie aplinką) (S. I. Nr. 133/2007) (toliau – nuostatai dėl galimybės susipažinti su informacija).
- 11 Šių nuostatų 8 straipsnyje numatyti tam tikri privalomi prašymo leisti susipažinti su informacija apie aplinką atmetimo pagrindai. Išimtis, susijusi su „valdžios institucijų procesiniais veiksmais“, perkelta į šio straipsnio a punkto iv papunktį.
- 12 Minėtų nuostatų 8 straipsnio b punkte numatyta, kad valdžios institucija nesuteikia informacijos apie aplinką, „jei dėl to būtų atskleistos diskusijos, vykstančios viename ar keliuose vyriausybės posėdžiuose“.
- 13 Tų pačių nuostatų 9 straipsnyje nurodyti pagrindai, kuriais remiantis prašymas leisti susipažinti su informacija apie aplinką gali būti atmetas. Išimtis, susijusi su „vidaus ryšiais“, perkelta šio 9 straipsnio 2 dalies d punktu.
- 14 Nuostatų dėl galimybės susipažinti su informacija apie aplinką 10 straipsnyje nustatyta:
 - „1. Nepaisant 8 straipsnio ir 9 straipsnio 1 dalies c punkto, prašymas pateikti informaciją apie aplinką negali būti atmetas, jei prašymas susijęs su informacija apie teršalų išmetimus į aplinką.
 2. 1 dalyje pateikta nuoroda į informaciją apie teršalų išmetimus į aplinką neapima vyriausybės posėdyje vykusių diskusijų dėl šių teršalų išmetimų.
 3. Valdžios institucija kiekvieną paraišką nagrinėja atskirai ir palygina visuomenės interesą atskleisti informaciją ir interesą atsisakyti ją atskleisti.
 4. Prašymo pateikti informaciją apie aplinką atmetimo pagrindai aiškinami siaurai, atsižvelgiant į visuomenės interesą atskleisti informaciją.
 5. Jokia 8 ir 9 straipsnių nuostata neleidžia valdžios institucijai nesuteikti galimybės susipažinti su informacija apie aplinką, kuri, nors ir laikoma kartu su 8 arba 9 straipsnyje nurodyta informacija, gali būti atskirta nuo jos.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 15 2016 m. kovo 8 d. pateiktas *Right to Know* prašymas leisti susipažinti su informacija apie aplinką iš esmės buvo susijęs su galimybe susipažinti su Airijos vyriausybės posėdžių protokolais. 2016 m. birželio 27 d., atlikus vidaus peržiūros procedūrą, šis prašymas buvo atmetas. *Right to Know* apskundė šį sprendimą *High Court* (Aukštasis teismas, Airija).

- 16 2018 m. birželio 1 d. sprendime tas teismas nusprendė, kad Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punkte numatyta teisės susipažinti su informacija apie aplinką išimtis, susijusi su valdžios institucijos „vidaus ryšiais“, yra taikytina, nes Airijos vyriausybės posėdžiai turi būti prilyginami tokiems ryšiams. Jis taip pat pažymėjo, kad taikant šią išimtį reikėjo palyginti viešąjį interesą atskleisti informaciją ir interesą atsisakyti ją atskleisti, o to 2016 m. birželio 27 d. sprendime nebuvo padaryta. Taigi *High Court* (Aukštasis teismas) paskelbė šį sprendimą negaliojančiu ir grąžino *Right to Know* prašymą Ministrui Pirmininkui, kad jis išnagrinėtų jį iš naujo.
- 17 2018 m. rugpjūčio 16 d. sprendimu Ministras pirmininkas patenkino *Right to Know* prašymą, tačiau tik iš dalies. *Right to Know* apskundė jo teisėtumą *High Court* (Aukštasis teismas).
- 18 Savo skunde *Right to Know* ginčija prašomų atskleisti dokumentų kvalifikavimą, kurį *High Court* (Aukštasis teismas) pateikė savo 2018 m. birželio 1 d. sprendime. *Right to Know* teigimu, reikia netaikyti Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punkte numatytos išimties „vidaus ryšiams“, ir taikyti kitą išimtį, t. y. numatytąją to paties straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte konfidencialiems valdžios institucijos „procesiniams veiksams“.
- 19 *High Court* (Aukštasis teismas) šiuo klausimu pažymi, kad pagal Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą negalima atsisakyti atskleisti dokumentų, susijusių su „informacija apie teršalų išmetimus į aplinką“. Šia nuostata apribojamas kelių šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatytų išimčių taikymas prašymams leisti susipažinti su informacija apie aplinką, įskaitant, be kita ko, išimtį, numatytą „valdžios institucijos procesiniams veiksams“. Vis dėlto minėta nuostata netaikoma išimčiai, numatytai „vidaus ryšiams“.
- 20 Taigi, jei dokumentams, kuriuos prašoma atskleisti, būtų taikoma ne pastaroji išimtis, o išimtis, numatyta „procesiniams veiksams“, juos atskleisti būtų privaloma bent jau tiek, kiek jie susiję su „teršalų išmetimais į aplinką“. Atitinkamai Airijos vyriausybė negalėtų remtis savo posėdžių konfidencialumu.
- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad vyriausybės posėdžiai gali būti laikomi konfidencialiais „procesiniais veiksmais“. Jis pažymi, kad pagal Airijos Konstitucijos 28 straipsnio 4 dalį Vyriausybė susirenka „kaip kolegiali institucija“, ir paaiškina, kad šių posėdžių tikslas, kurį *Supreme Court of Ireland* (Aukščiausiasis Teismas, Airija) nurodė byloje *Attorney General / Hamilton* [1993] 2 I. R. 250, yra sudaryti sąlygas išsamiai, laisvai ir atvirai diskutuoti prieš priimant sprendimus.
- 22 Vis dėlto iš Direktyvos 2003/4 4 straipsnio aiškiai nematyti skiriamosios linijos tarp „vidaus ryšių“ ir konfidencialių „procesinių veikslių“.
- 23 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad iš nacionalinės teisės nėra aišku, ar pagrindinėje byloje *Right to Know* gali ginčyti 2018 m. birželio 1 d. sprendime pateiktą atitinkamų dokumentų kvalifikavimą kaip „vidaus ryšių“.
- 24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, iš tiesų tai yra teisės klausimas, kuris buvo galutinai išspręstas 2018 m. birželio 1 d. sprendimu, ir jis, beje, nebuvo apskūstas. Be to, jis pažymi, kad ginčas pagrindinėje byloje kilo tarp tų pačių šalių, t. y. *Right to Know* ir Ministro Pirmininko, ir jo dalykas, t. y. 2016 m. kovo 8 d. prašymo leisti susipažinti su informacija apie aplinką nagrinėjimas, yra toks pats kaip ir bylos, kurioje priimtas tas sprendimas. Taigi *res judicata*

galia, kurią iš esmės įgijo 2018 m. birželio 1 d. teismo sprendimas, neleidžia *Right to Know* dar teigti, kad prašomiems atskleisti dokumentams netaikomas atsisakymo leisti susipažinti su dokumentais motyvas, numatytas „vidaus ryšiams“.

- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad ši *res judicata* galia, kuri Airijos teisėje pripažįstama kaip teisės ginčyti jau nustatytas aplinkybes praradimas (angl. *issue estoppel*), apima ne tik ankstesnio teismo sprendimo rezoliucinę dalį, bet ir jo motyvus, kuriais remiantis buvo išnagrinėti klausimai, susiję su faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis.
- 26 Vis dėlto teismai išsaugo diskreciją leisti peržiūrėti klausimą atsižvelgiant į teisingumo interesą. Šiomis aplinkybėmis jie privalo nustatyti pusiausvyrą tarp konkuruojančių šalių teisių ir apskritai tarp teisės kreiptis į teismą bei viešojo intereso, kad ginčai būtų galutinai išspręsti. Šiuo atveju būtų galima pasiekti tinkamą pusiausvyrą, jei *Right to Know* galėtų pateikti savo argumentus, susijusius su jos prašomų atskleisti dokumentų kvalifikavimu. Be to, šio ypač svarbaus teisės klausimo išsprendimas atitiktų viešąjį interesą.
- 27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad vis dėlto negalima atmesti galimybių, jog atsakovas pagrindinėje byloje prašo griežtai taikyti teisės ginčyti jau nustatytas aplinkybes praradimą (*issue estoppel*). Toks taikymas galėtų būti suderinamas su Sąjungos teise, net jei paaiškėtų, kad 2018 m. birželio 1 d. sprendimas grindžiamas klaidingu Direktyvos 2003/4 4 straipsnio aiškinimu.
- 28 Iš 2006 m. kovo 16 d. Sprendimo *Kapferer* (C-234/04, EU:C:2006:178), be kita ko, matyti, kad, laikantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, Sąjungos teisė nenustato nacionaliniam teismui pareigos netaikyti vidaus proceso taisyklių, suteikiančių sprendimui *res judicata* galią, net jei tai leistų ištaisyti šios teisės pažeidimą. Tokio požiūrio logika siekiama užtikrinti tiek teisinių santykių stabilumą, tiek gerą teisingumo vykdymą.
- 29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, nagrinėjamu atveju teisinių santykių stabilumas nėra ypač svarbus pateisinimas, nes 2018 m. birželio 1 d. sprendimu buvo atidėtas sprendimo dėl *Right to Know* prašymo priėmimas ir panaikintas 2016 m. birželio 27 d. sprendimas atmesti prašymą. Be to, šiomis aplinkybėmis *Right to Know* negali būti priekaištaujama dėl to, kad ji nepateikė apeliacinio skundo dėl to sprendimo ir kad tik pagrindinėje byloje pateikė pagrindą, susijusį su klaidingu Direktyvos 2003/4 4 straipsnio taikymu, t. y. prašomų atskleisti dokumentų klaidingu kvalifikavimu kaip vidaus ryšių, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punktą.
- 30 Atsižvelgdamas į šiuos argumentus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar teisės ginčyti jau nustatytas aplinkybes praradimas (*issue estoppel*) yra Sąjungos teisėje pripažintos *res judicata* galios forma. Be to, jis klausia, ar jo griežtas taikymas gali prieštarauti veiksmingumo principui, jeigu dėl jo susiklostė situacija, kai nebegalima kelti klausimo dėl Sąjungos teisės pažeidimo.

31 Šiomis aplinkybėmis *High Court* (Aukštasis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

- „1. Ar valstybės narės vykdomosios valdžios institucijų oficialių posėdžių, kuriuose vyriausybės nariai privalo posėdžiauti ir veikti kaip kolegiali institucija, protokolai, kiek tai susiję su prašymu leisti susipažinti su juose esančia informacija apie aplinką, turi būti kvalifikuojami kaip valdžios institucijos „vidaus ryšiai“ arba „procesiniai veiksmai“, kaip šios sąvokos suprantamos pagal atitinkamai Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 1 dalies [pirmos pastraipos] e punktą ir 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punktą?
2. Ar *res judicata* principas (aptartas 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendime *Köbler*, C-224/01, EU:C:2003:513, ir vėlesnėje jurisprudencijoje) apima ne tik ankstesnio sprendimo rezoliucinę dalį, bet ir ankstesniame sprendime padarytas išvadas dėl faktų ir teisės? Kitaip tariant, ar *res judicata* principas taikomas tik teisės reikšti tuos pačius reikalavimus praradimui (angl. *cause of action estoppel*), ar jis apima ir teisės ginčyti jau nustatytas aplinkybes praradimą (angl. *issue estoppel*)?
3. Ar vykstant procesui tarp šalių dėl tariamo Direktyvos 2003/4 nesilaikymo, kiek tai susiję su konkrečiu prašymu pateikti informaciją apie aplinką, kai, patvirtinus kai kuriuos Sąjungos teise grindžiamus skundo pagrindus, o kitus atmetus, patenkinamas pareiškėjo (prašymą pateikusio asmens) reikalavimas panaikinti sprendimą, nacionalinės teisės nuostata dėl *res judicata*, grindžiama teisės ginčyti jau nustatytas aplinkybes praradimu, pagal kurią nacionalinis teismas privalo per naują procesą, per kurį turi būti priimtas papildomas sprendimas dėl to paties prašymo, neleisti tokiam pareiškėjui (prašymą pateikusiam asmeniui) ginčyti to papildomo sprendimo remiantis Sąjungos teise grindžiamais pagrindais, kurie anksčiau buvo atmesti, bet aptariamomis aplinkybėmis nebuvo apskūsti, prieštarauja Sąjungos teisei, konkrečiai – veiksmingumo principui?
4. Ar atsakymui į trečiąjį klausimą turi įtakos šios aplinkybės: i) nebuvo kreiptasi į Teisingumo Teismą; ir ii) nė viena iš šalių nacionaliniam teismui nenurodė atitinkamos Teisingumo Teismo jurisprudencijos?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 32 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/4 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad oficialių valstybės narės vyriausybės posėdžių ataskaitoms taikoma šio straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punkte numatyta teisės susipažinti su informacija apie aplinką išimtis, susijusi su „vidaus ryšiais“, o 2 dalies pirmos pastraipos a punkte numatyta išimtis, susijusi su „valdžios institucijų procesiniais veiksmais“.
- 33 Šiuo klausimu reikia priminti, kad priimdamas Direktyvą 2003/4 Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė užtikrinti, jog Sąjungos teisė būtų suderinta su Orhuso konvencija, ir numatė bendrąją sistemą, skirtą užtikrinti, kad bet kuris pareiškėjas (prašymą pateikęs asmuo), kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 2 straipsnio 5 punktą, nenurodydamas savo intereso, turėtų teisę susipažinti su

valdžios institucijų turima arba joms skirta informacija apie aplinką (šiuo klausimu žr. 2021 m. sausio 20 d. Sprendimo *Land Baden-Württemberg (Vidaus pranešimai)*, C-619/19, EU:C:2021:35, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 34 Pagal suformuotą jurisprudenciją Direktyvoje 2003/4 numatyta teisė susipažinti su informacija apie aplinką reiškia, kad šios informacijos atskleidimas turėtų būti bendra taisyklė ir kad valdžios institucijoms turėtų būti leidžiama netenkinti prašymo dėl informacijos apie aplinką tik nedaugeliu konkrečių ir aiškiai apibrėžtų atvejų. Taigi teisės susipažinti su dokumentais išimtis turi būti aiškinamos siaurai, siekiant palyginti visuomenės interesą atskleisti informaciją su atsisakymo ją atskleisti interesu (šiuo klausimu žr. 2021 m. sausio 20 d. Sprendimo *Land Baden-Württemberg (Vidaus pranešimai)*, C-619/19, EU:C:2021:35, 33 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 35 Šios direktyvos 4 straipsnyje konkrečiai išvardytos išimtis, kurias valstybės narės gali nustatyti nuo teisės susipažinti su informacija apie aplinką. Jeigu tokios išimtis iš tikrųjų buvo perkeltos į nacionalinę teisę, viešosios valdžios institucijos gali jomis remtis, atsisakydamos tenkinti joms pateiktus prašymus suteikti informaciją (2021 m. sausio 20 d. Sprendimo *Land Baden-Württemberg (Vidaus pranešimai)*, C-619/19, EU:C:2021:35, 31 punktas).
- 36 Taigi pagal Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punktą valstybės narės gali numatyti, kad prašymas pateikti informaciją apie aplinką gali būti atmestas, jeigu jis susijęs su „vidaus ryšiais“, tačiau atsižvelgdamos į visuomenės interesą atskleisti prašomą informaciją.
- 37 Dėl sąvokos „vidaus ryšiai“ Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad sąvoka „ryšiai“ apima adresatui skirtą autoriaus informaciją, o šis adresatas gali būti tiek abstraktus subjektas, kaip antai administracijos „nariai“ ar juridinio asmens „valdyba“, tiek konkretus tokiam subjektui priklausantis asmuo, kaip antai tarnautojas ar pareigūnas (2021 m. sausio 20 d. Sprendimo *Land Baden-Württemberg (Vidaus pranešimai)*, C-619/19, EU:C:2021:35, 37 punktas).
- 38 Terminas „vidaus“ reiškia informaciją, kuri neišeina už valdžios institucijos ribų, ypač jeigu ji nebuvo atskleista trečiajam asmeniui arba nebuvo padaryta prieinama visuomenei (2021 m. sausio 20 d. Sprendimo *Land Baden-Württemberg (Vidaus pranešimai)*, C-619/19, EU:C:2021:35, 42 punktas).
- 39 Tuo atveju, kai valdžios institucija turi informacijos apie aplinką, kurią gavo iš išorės šaltinio, ši informacija taip pat gali būti „vidaus“ informacija, jeigu ji nebuvo arba neturėjo būti padaryta prieinama visuomenei prieš tai, kai ją gauna minėta valdžios institucija, ir jeigu ji neišėjo už šios valdžios institucijos ribų po to, kai ši ją gavo (2021 m. sausio 20 d. Sprendimo *Land Baden-Württemberg (Vidaus pranešimai)*, C-619/19, EU:C:2021:35, 43 punktas).
- 40 Sąvoka „valdžios institucijos“ apibrėžta Direktyvos 2003/4 2 straipsnio 2 punkte. Ji, be kita ko, nurodo „Vyriausybę“ arba „kitą valstybės valdymo instituciją“.
- 41 Nagrinėjamu atveju prašymas leisti susipažinti su informacija susijęs su vyriausybės diskusijų protokolais, kuriuos, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo turimą informaciją, iš principo gali apimti sąvoka „vidaus ryšiai“. Iš tiesų, su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikrins šiuos protokolus, pirma, šie protokolai atspindi informaciją, kuria pasikeitė valstybės vykdomosios valdžios institucijos nariai, taigi ir „valdžios institucija“, antra,

kadangi jie platinami šioje vykdomosios valdžios institucijoje, tai yra „ryšiai“, ir galiausiai, trečia, atsižvelgiant į jų konfidencialumą, numatytą Airijos Konstitucijos 28 straipsnio 4 dalies 3 punkte, šie protokolai nėra skirti atskleisti visuomenei, todėl išlaiko „vidaus“ pobūdį.

- 42 Be to, valstybės narės pagal Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punktą gali numatyti, kad prašymas pateikti informaciją apie aplinką būtų atmestas, jei informacijos atskleidimas neigiamai paveiktų „valdžios institucijų procesinių veiksmų“ konfidencialumą, kai toks konfidencialumas numatytas įstatymu.
- 43 Dėl sąvokos „valdžios institucijų procesiniai veiksmai“ Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad sąvoka „procesiniai veiksmai“ reiškia galutinius valdžios institucijų sprendimų priėmimo proceso, kuris nacionalinėje teisėje aiškiai įvardijamas kaip procesiniai veiksmai ir kurio konfidencialumas turi būti numatytas teisės aktuose, etapus (šiuo klausimu žr. 2012 m. vasario 14 d. Sprendimo *Flachglas Torgau*, C-204/09, EU:C:2012:71, 63 ir 64 punktus).
- 44 Šiuo atveju, kalbant apie vyriausybės diskusijų protokolus, nustatyta, kad jiems taikoma Airijos Konstitucijos 28 straipsnio 4 dalies 3 punkte numatyta konfidencialumo tvarka. Vis dėlto iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas negali nustatyti, ar ataskaitos, dėl kurių *Right to Know* pateikė prašymą leisti susipažinti, atspindi sprendimo priėmimo proceso, kuris pagal Airijos teisę laikomas procesiniais veiksmais, galutiniame etape vykusias diskusijas. Jei taip būtų, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, šie protokolai patenka į sąvoką „valdžios institucijų procesiniai veiksmai“.
- 45 Taigi negalima atmesti galimybės, kad nagrinėjamu atveju yra įvykdytos ir Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punkte numatytos teisės susipažinti su duomenimis išimties, ir to paties straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte numatytos išimties taikymo sąlygos, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 46 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad šių dviejų išimčių negalima taikyti kartu.
- 47 Iš tiesų Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punktą turi būti laikomas *lex specialis* tos pačios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punkto atžvilgiu. Taigi, jei konkretnės išimties, susijusios su „valdžios institucijų procesiniais veiksmais“, taikymo sąlygos iš tikrųjų yra įvykdytos, jos taikymas turi pirmenybę išimties, susijusios su „vidaus ryšiais“, kuri yra bendresnio pobūdžio, atžvilgiu.
- 48 Iš tiesų, be pastarosios išimties taikymo sąlygų (t. y. kad informacija perduodama iš esmės neišeinant už valdžios institucijos ribų), „valdžios institucijos procesiniams veiksams“ numatyta išimtis taikoma tik tuo atveju, kai informacija keičiamasi sprendimų priėmimo proceso, kuris aiškiai apibrėžiamas kaip „procesinis veiksmas“ ir kurio konfidencialumas numatytas teisės aktuose, galutiniame etape.
- 49 Be to, abi išimtys atitinka du skirtingus teisinius režimus.
- 50 „Vidaus ryšių“ apsauga iš tiesų leidžia valdžios institucijoms sukurti saugomą erdvę vidiniams svarstymams ir diskusijoms. Tai išimtis, turinti ypač plačią taikymo sritį, kuri gali būti taikoma kiekvienu šių institucijų atliekamo darbo etapu. Darytina išvada, kad siekiant nustatyti, ar atsisakymas leisti susipažinti su informacija, kuriai taikoma ši išimtis, yra pateisinamas, reikia

griežtai apibrėžti esamų interesų, t. y. interesų, kurie neleidžia jos atskleisti, ir interesų, kurie tai pateisina, palyginimą (šiuo klausimu žr. 2021 m. sausio 20 d. Sprendimo *Land Baden-Württemberg (Vidaus pranešimai)*, C-619/19, EU:C:2021:35, 50, 58 ir 60 punktus).

- 51 Kita vertus, išimtis, susijusi su „valdžios institucijų procesiniais veiksmais“, taikoma tik informacijai, kuria keičiamasi esant labai specifinėms aplinkybėms. Ji leidžia valstybėms narėms apsaugoti tik tą informaciją, kuri yra susijusi su galutiniais valdžios institucijų sprendimų priėmimo etapais ir kuri, jų nuomone, dėl jos ypač slapto pobūdžio turi būti konfidenciali. Taigi šios išimties taikymo sritis yra tiksli ir ribota.
- 52 Be to, Sąjungos teisės aktų leidėjas nustatė, kad Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte numatyta išimtis netaikoma, kai aiškiai siekiama neįtraukti tam tikrų duomenų, kurie yra ypač svarbūs visuomenei. Taigi pagal šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalies antros pastraipos paskutinį sakinį išimtis, susijusi su „valdžios institucijų procesiniais veiksmais“, neleidžia atmesti prašymo leisti susipažinti su informacija apie aplinką, kuris „susijęs su informacija apie teršalų išmetimus į aplinką“.
- 53 Taigi, kai valstybė narė perkėlė šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punktą ir kai informacija, kurią prašoma pateikti, faktiškai buvo pasikeista vykdant konfidencialius „procesinius veiksmus“ (dėl ko ji patenka į šios nuostatos taikymo sritį), kompetentingos nacionalinės institucijos turi patikrinti, ar ši informacija susijusi su teršalų išmetimais į aplinką. Jei taip, nors minėta informacija iš esmės laikoma konfidencialia pagal nacionalinę teisę, negalima atsisakyti leisti su ja susipažinti, nebent jos neįmanoma atsieti nuo kitos tuo pačiu metu pasikeistos informacijos (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Bayer CropScience ir Stichting De Bijenstichting*, C-442/14, EU:C:2016:890, 105 punktą).
- 54 Jei paaiškėja, kad reikalaujama informacija nesusijusi su teršalų išmetimais į aplinką, pagal Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 2 dalies antros pastraipos antrą sakinį kompetentingos nacionalinės institucijos visuomenės interesą informacijos atskleidimu turi palyginti su atsisakymo ją atskleisti interesu.
- 55 Toks esamų interesų palyginimas taip pat būtinas, jei tuo atveju, kai netaikoma išimtis, susijusi su „valdžios institucijų procesiniais veiksmais“, taikoma Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punkte numatyta išimtis, susijusi su vidaus ryšiais (šiuo klausimu žr. 2021 m. sausio 20 d. Sprendimo *Land Baden-Württemberg (Vidaus pranešimai)*, C-619/19, EU:C:2021:35, 58 punktą).
- 56 Galiausiai reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 4 dalį kompetentinga nacionalinė institucija visada turi patikrinti, ar tam tikra reikalaujama informacija gali būti atskirta nuo informacijos, kurią apima taikytina teisės susipažinti su informacija išimtis, todėl ji gali atskleisti dalį informacijos (šiuo klausimu žr. 2021 m. sausio 20 d. Sprendimo *Land Baden-Württemberg (Vidaus pranešimai)*, C-619/19, EU:C:2021:35, 66 punktą).
- 57 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2003/4 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip:
 - šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punkte numatyta išimtis, susijusi su „vidaus ryšiais“, apima visą informaciją, kuria naudojamos valdžios institucijos viduje ir kuri prašymo leisti susipažinti su informacija pateikimo dieną (tam tikrais atvejais po to, kai ši

institucija gavo tokią informaciją) nebuvo išėjusi už šios institucijos ribų, su sąlyga, kad ši informacija iki jos gavimo dienos nebuvo ir neturėjo būti padaryta prieinama visuomenei;

- minėtos direktyvos 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte numatyta išimtis, susijusi su „valdžios institucijų procesiniais veiksmais“, apima tik informaciją, kuria keičiamasi valdžios institucijų sprendimų priėmimo procesų, kurie pagal nacionalinę teisę aiškiai įvardijami kaip procesiniai veiksmai, dėl kurių šioje teisėje numatyta konfidencialumo pareiga, galutiniuose etapuose; ir
- atitinkamai šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punkte ir 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte numatytų teisės susipažinti su dokumentais išimčių kumuliacinis taikymas negalimas, nes antroji nuostata, susijusi su „valdžios institucijų procesiniais veiksmais“, turi pirmenybę pirmosios, susijusios su „vidaus ryšių“ apsauga, atžvilgiu.

Dėl antrojo–ketvirtojo klausimų

Pirminės pastabos

- 58 Visų pirma reikia priminti, kad ginčas pagrindinėje byloje susijęs su prašymu leisti susipažinti su informacija apie aplinką, kuriam taikoma Direktyva 2003/4. *High Court* (Aukštasis teismas), kurio prašoma peržiūrėti 2016 m. birželio 27 d. sprendimą, kuriuo atmestas šis prašymas, 2018 m. birželio 1 d. sprendimu pripažino Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punkte numatytos išimties iš teisės susipažinti su dokumentais taikytinumą valdžios institucijos vidaus ryšiams, o paskui grąžino bylą Ministrui Pirmininkui, kad jis palygintų viešąjį interesą atskleisti informaciją ir interesą atsisakyti ją atskleisti.
- 59 2018 m. rugpjūčio 16 d. priimtu nauju sprendimu prašymas leisti susipažinti su dokumentais buvo iš dalies patenkintas. Jis nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kurioje *Right to Know* teigia, kad reikėjo taikyti ne „vidaus ryšiams“ numatytą teisės susipažinti su dokumentais išimtį, o Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte numatytą išimtį, susijusią su „valdžios institucijų procesiniais veiksmais“.
- 60 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pastaroji išimtis iš tikrųjų gali būti taikoma. Prireikus reikėtų atmesti vidaus ryšiams numatytą išimtį.
- 61 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paaiškina, jog tai, kad 2018 m. birželio 1 d. *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimo motyvai turi *res judicata* galią, gali neleisti to daryti, nes tas teismas tame sprendime nusprendė, kad turi būti taikoma „vidaus ryšiams“ numatyta išimtis. Šį klausimą reikia laikyti galutinai išspręstu, todėl šalis jo nebegali ginčyti. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, siekdamas išspręsti ginčą pagrindinėje byloje, jis turi priimti sprendimą dėl Airijos teisėje pripažinto *res judicata* principo taikymo srities suderinamumo su Sąjungos teise.
- 62 Šiuo klausimu reikia priminti *res judicata* galios principo svarbą tiek Sąjungos teisės, tiek nacionalinės teisės sistemose. Iš tiesų, kad būtų užtikrintas teisės ir teisinių santykių stabilumas ir geras teisingumo vykdymas, svarbu, kad teismų sprendimai, kurie, išnaudojus visas galimas

apskundimo priemonės arba pasibaigus naudojimuisi jomis numatytiems terminams, tampa galutiniai, nebegalėtų būti ginčijami (2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Avio Lucos*, C-116/20, EU:C:2022:273, 92 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 63 Taigi Sąjungos teisė nenustato nacionaliniam teismui pareigos netaikyti vidaus proceso taisyklių, suteikiančių teismo sprendimui *res judicata* galią, net jeigu tai leistų ištaisyti su šia teise nesuderinamą nacionalinę situaciją (2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Avio Lucos*, C-116/20, EU:C:2022:273, 93 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 64 Taigi Sąjungos teisėje taip pat nereikalaujama, kad, siekdama atsižvelgti į Teisingumo Teismo pateiktą atitinkamos šios teisės nuostatos išaiškinimą, nacionalinė teisminė institucija iš principo peržiūrėtų savo įsiteisėjusį sprendimą (2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Avio Lucos*, C-116/20, EU:C:2022:273, 94 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 65 Be to, iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad nesant šią sritį reglamentuojančių Sąjungos teisės aktų, *res judicata* principo įgyvendinimo taisyklės valstybės narės savo teisės sistemose nustato vadovaudamosi savo procesinės autonomijos principu. Vis dėlto jos neturi būti mažiau palankios nei tos, kuriomis reglamentuojamos panašios vidaus situacijos (lygiavertiškumo principas), ir neturi būti nustatytos taip, kad praktiškai būtų neįmanoma arba pernelyg sunku naudotis Sąjungos teisine tvarka suteiktomis teisėmis (veiksmingumo principas) (2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Avio Lucos*, C-116/20, EU:C:2022:273, 100 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 66 Kalbant apie pastarąjį principą, reikia priminti, kad Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta teisė į veiksmingą teisinę gynybą nešališkame teisme (šiuo klausimu žr. 2015 m. spalio 6 d. Sprendimą *East Sussex County Council*, C-71/14, EU:C:2015:656, 52 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 67 Ši teisė taip pat atspindima Direktyvos 2003/4 6 straipsnyje. Kita vertus, nei šis straipsnis, nei kitos šios direktyvos nuostatos nenustato taisyklių, susijusių su *res judicata* galios principo įgyvendinimu.
- 68 Taigi reikia manyti, kad antruoju-ketvirtuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/4 6 straipsnis, siejamas su lygiavertiškumo ir veiksmingumo principais, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos nacionalinės teisės normos, kuriose numatyta, kad *res judicata* galios principas užkerta kelią asmeniui – kuris pasiekė, kad pirmuoju teismo sprendimu būtų panaikintas sprendimas, kuriuo buvo atmestas jo prašymas leisti susipažinti su informacija apie aplinką, – nagrinėjant ginčą tarp tų pačių šalių dėl antrojo sprendimo, susijusio su tuo pačiu prašymu leisti susipažinti su informacija, priimtu siekiant įvykdyti pirmąjį teismo sprendimą, teisėtumo, remtis pagrindu, susijusiu su Direktyvos 2003/4 4 straipsnio pažeidimu, kai šis pagrindas buvo atmestas pirmajame teismo sprendime, nors tai nenurodyta jo rezoliucinėje dalyje, o prašymą leisti susipažinti su informacija pateikusiam asmeniui nepateikus skundo, minėtas sprendimas įsiteisėjo.

Dėl esmės

- 69 Visų pirma reikia priminti, kad dėl veiksmingumo principo Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad kiekvieną atvejį, kai kyla klausimas, ar dėl nacionalinės procesinės nuostatos Sąjungos teisės taikymas tampa neįmanomas ar pernelyg sudėtingas, reikia nagrinėti atsižvelgiant

į šios nuostatos svarbą visame procese, į proceso eigą ir jo ypatumus įvairiuose nacionaliniuose teismuose. Taigi būtina atsižvelgti į pagrindinius nacionalinės teismų sistemos principus, kaip antai teisės į gynybą apsaugą, teisinio saugumo principą ir tinkamą procedūros vykdymą (šiuo klausimu žr. 2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Avio Lucos*, C-116/20, EU:C:2022:273, 101 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 70 Nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismui pateikta bylos medžiaga neleidžia daryti išvados, kad Airijos teisės sistemoje nėra teisių gynimo priemonių, veiksmingai užtikrinančių asmenų teisių, kylančių iš Direktyvos 2003/4, apsaugą.
- 71 Kita vertus, kaip matyti iš trečiojo klausimo formuluotės, aiškinamos atsižvelgiant į prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktą informaciją, *High Court* (Aukštasis teismas) vykstant procesui, kuriam pasibaigus jis priėmė 2018 m. birželio 1 d. sprendimą, *Right to Know* galėjo remtis Direktyvos 2003/4 4 straipsnio pažeidimu, ir tas teismas išnagrino šį pagrindą. Konkrečiai kalbant, tas teismas atmetė *Right to Know* argumentą, kuriuo siekiama, kad būtų konstatuota, jog prašomai informacijai taikoma Direktyvos 2003/4 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte numatyta teisės susipažinti su informacija apie aplinką išimtis; *Right to Know* ir Ministras Pirmininkas tai patvirtino Teisingumo Teismui pateiktose rašytinėse pastabose.
- 72 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti: kadangi pagal Airijos teisę 2018 m. birželio 1 d. *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimo motyvai, susiję su pastarosios nuostatos netaikymu, turi *res judicata* galią, ši teisė nepažeidė Sąjungos teisės veiksmingumo (pagal analogiją žr. 2018 m. spalio 24 d. Sprendimo *XC ir kt.*, C-234/17, EU:C:2018:853, 55–57 punktus).
- 73 Šios išvados negali paneigti tai, kad per procesą, kuriam pasibaigus buvo priimtas 2018 m. birželio 1 d. sprendimas, *High Court* (Aukštasis teismas) nesikreipė į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį.
- 74 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 267 straipsnis nacionaliniams teismams suteikia plačiausią galimybę kreiptis į Teisingumo Teismą, jeigu jie mano, kad jų nagrinėjamoje byloje kyla klausimų, dėl kurių reikia išaiškinti Sąjungos teisės nuostatas, kurios yra svarbios sprendžiant jiems pateiktą ginčą, ar įvertinti jų galiojimą. Taigi nacionaliniai teismai turi teisę ir prireikus pareigą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kai tik savo iniciatyva arba šalių prašymu konstatuoja, kad ginčo esmė susijusi su klausimu, kurį reikia išspręsti pagal šio straipsnio pirmą pastraipą (2020 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Blue Air – Airline Management Solutions*, C-584/18, EU:C:2020:324, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 75 Be to, privatūs asmenys, kurie patyrė žalos dėl jiems pagal Sąjungos teisę suteiktų teisių pažeidimo dėl galutinės instancijos teismo sprendimo, gali kelti klausimą dėl tos valstybės narės atsakomybės, jeigu įvykdytos sąlygos dėl pakankamai aiškiai išreikšto pažeidimo pobūdžio ir tiesioginio priežastinio ryšio tarp to pažeidimo ir privačių asmenų patirtos žalos (2022 m. liepos 7 d. Sprendimo *F. Hoffmann-La Roche ir kt.*, C-261/21, EU:C:2022:534, 58 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 76 Vis dėlto valstybės atsakomybės už galutinės instancijos teismo sprendimą principo pripažinimas savaime nereiškia, kad yra kvestionuojama tokio sprendimo *res judicata* galia. Bet kuriuo atveju Sąjungos teisės sistemos dalimi esantis valstybės atsakomybės principas reikalauja ne peržiūrėti

teismo sprendimą, kuriuo buvo padaryta žala, o ją atlyginti (šiuo klausimu žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Köbler*, C-224/01, EU:C:2003:513, 39 punktą ir 2015 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Ferreira da Silva e Brito ir kt.*, C-160/14, EU:C:2015:565, 55 punktą).

- 77 Taigi tai, kad galutinės instancijos teismas pažeidė savo pareigą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, ir juo labiau tokio prašymo nepateikimas nagrinėjant bylą teisme, kurio sprendimas nėra galutinis, negali lemti pareigos panaikinti teismo sprendimų *res judicata* galią.
- 78 Tokiomis aplinkybėmis, reikia priminti, kad jei taikytinos vidaus proceso taisyklės numato nacionaliniam teismui galimybę, esant tam tikroms sąlygoms, peržiūrėti *res judicata* galią įgijusį sprendimą, kad situacija atitiktų nacionalinę teisę, pagal lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus šia galimybe, jeigu šios sąlygos tenkinamos, turi būti pasinaudota pirmiausia, kad būtų atkurta pagrindinėje byloje nagrinėjamos situacijos atitiktis Sąjungos teisei (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 10 d. Sprendimo *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, 62 punktą).
- 79 Šiuo klausimu iš generalinės advokatės išvados 54 punkto matyti, kad konkrečiomis aplinkybėmis Airijos teismai iš tikrųjų turi diskreciją leisti ginčo šaliai iškelti klausimą, kuris jau buvo išspręstas jos nenaudai ankstesniame procese, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 80 Prireikus ir tiek, kiek nagrinėjama atveju įvykdytos šios diskrecijos įgyvendinimo sąlygos pagal Airijos teisę, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo ja pasinaudoti, jeigu konstatuoja, kad, priešingai, nei matyti iš 2018 m. birželio 1 d. *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimo, prašomai informacijai netaikoma „vidaus ryšiams“ numatyta teisės susipažinti su informacija apie aplinką išimtis.
- 81 Be to, kaip savo išvados 56–58 punktuose iš esmės pažymėjo generalinė advokatė, pagal Airijos teisės sistemą aplinkybė, kad šalis neturėjo galimybės apskusti teismo sprendimo, kurio padarytos išvados įgijo *res judicata* galią, gali būti reikšminga įgyvendinant minėtą diskreciją. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar *Right to Know* iš tikrųjų turėjo galimybę pateikti apeliacinį skundą dėl 2018 m. birželio 1 d. *High Court* (Aukštasis teismas) sprendime padarytos išvados, kad 2016 m. kovo 8 d. prašymui leisti susipažinti su informacija apie aplinką taikoma išimtis, susijusi su „vidaus ryšiais“. Jei taip nėra, pagal lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus reikalaujama, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pasinaudotų diskrecija.
- 82 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį-ketvirtąjį klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2003/4 6 straipsnis, siejamas su lygiavertiškumo ir veiksmingumo principais, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, kuriose numatyta, kad *res judicata* galios principas užkerta kelią asmeniui – kuris pasiekė, kad pirmuoju teismo sprendimu būtų panaikintas sprendimas, kuriuo buvo atmestas jo prašymas leisti susipažinti su informacija apie aplinką, – nagrinėjant ginčą tarp tų pačių šalių dėl antrojo sprendimo, susijusio su tuo pačiu prašymu leisti susipažinti su informacija, priimtu siekiant įvykdyti pirmąjį teismo sprendimą, teisėtumo, remtis pagrindu, susijusiu su Direktyvos 2003/4 4 straipsnio pažeidimu, kai šis pagrindas buvo atmestas pirmajame teismo sprendime, nors tai nenurodyta jo rezoliucinėje dalyje, o prašymą leisti susipažinti su informacija pateikusiam asmeniui nepateikus skundo, minėtas sprendimas įsiteisėjo. Vis dėlto, jeigu tai leidžiama pagal taikytinas vidaus proceso taisykles, nacionalinis teismas turi leisti šiam asmeniui pateikti minėtą pagrindą, kad prireikus būtų atkurta pagrindinėje byloje nagrinėjamos situacijos atitiktis Sąjungos teisės aktams.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 83 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinamos Tarybos direktyvą 90/313/EEB 4 straipsnis

turi būti aiškinamas taip:

- šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punkte numatyta išimtis, susijusi su „vidaus ryšiais“, apima visą informaciją, kuria naudojamosi valdžios institucijos viduje ir kuri prašymo leisti susipažinti su informacija pateikimo dieną (tam tikrais atvejais po to, kai ši institucija gavo tokią informaciją) nebuvo išėjusi už šios institucijos ribų, su sąlyga, kad ši informacija iki jos gavimo dienos nebuvo ir neturėjo būti padaryta prieinama visuomenei;
- minėtos direktyvos 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte numatyta išimtis, susijusi su „valdžios institucijų procesiniais veiksmais“, apima tik informaciją, kuria keičiamasi valdžios institucijų sprendimų priėmimo procesų, kurie pagal nacionalinę teisę aiškiai įvardijami kaip procesiniai veiksmai, dėl kurių šioje teisėje numatyta konfidencialumo pareiga, galutiniuose etapuose; ir
- atitinkamai šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos e punkte ir 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte numatytų teisės susipažinti su dokumentais išimčių kumuliacinis taikymas negalimas, nes antroji nuostata, susijusi su „valdžios institucijų procesiniais veiksmais“, turi pirmenybę pirmosios, susijusios su „vidaus ryšių“ apsauga, atžvilgiu.

2. Direktyvos 2003/4 6 straipsnis, siejamas su lygiavertiškumo ir veiksmingumo principais, turi būti aiškinamas taip,

turi būti aiškinamas taip:

pagal jį nedraudžiamos nacionalinės teisės normos, kuriose numatyta, kad *res judicata* galios principas užkerta kelią asmeniui – kuris pasiekė, kad pirmuoju teismo sprendimu būtų panaikintas sprendimas, kuriuo buvo atmestas jo prašymas leisti susipažinti su informacija apie aplinką, – nagrinėjant ginčą tarp tų pačių šalių dėl antrojo sprendimo, susijusio su tuo pačiu prašymu leisti susipažinti su informacija, priimtu siekiant įvykdyti pirmąjį teismo sprendimą, teisėtumo, remtis pagrindu, susijusiu su Direktyvos 2003/4 4 straipsnio pažeidimu, kai šis pagrindas buvo atmestas pirmajame teismo sprendime, nors tai nenurodyta jo rezoliucinėje dalyje, o prašymą leisti susipažinti su informacija pateikusiam asmeniui nepateikus skundo, minėtas sprendimas įsiteisėjo. Vis dėlto, jeigu tai leidžiama pagal taikytinas vidaus proceso taisykles, nacionalinis teismas turi leisti šiam asmeniui pateikti minėtą pagrindą, kad

prireikus būtų atkurta pagrindinėje byloje nagrinėjamos situacijos atitiktis Sąjungos teisės aktams.

Parašai.